

Uitleg van het standpunt van de Nederlandse regering ten aanzien van het niet-bekrachtigen van het Protocol van 2002 bij het Verdrag betreffende arbeidsveiligheid, gezondheid en het arbeidsmilieu, 1981 (Protocol van 2002 bij Verdrag nr. 155, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie in haar 90e zitting; Genève, 20 juni 2002)

I. Totstandkoming van het verdrag

Op 20 juni 2002 heeft de Internationale Arbeidsconferentie (IAC) van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) in haar negentigste zitting te Genève het Protocol van 2002 bij het Verdrag betreffende de arbeidsveiligheid, gezondheid en het arbeidsmilieu, 1981 (Protocol van 2002 bij Verdrag nr. 155) aangenomen.

Het Koninkrijk heeft Verdrag nr. 155 (Trb. 1981, 243), dat uit 1981 dateert, in 1991 voor Nederland bekrachtigd. Het Protocol geeft een nadere uitwerking van een tweetal algemene bepalingen uit het verdrag met betrekking tot de vaststelling en toepassing van procedures voor de melding van arbeidsongevallen en beroepsziekten en het jaarlijks publiceren van informatie inzake onder meer arbeidsongevallen, beroepsziekten en andere gezondheidsschade in verband met het werk.

Het Protocol van 2002 bij Verdrag nr. 155 is op 9 februari 2005 in werking getreden en - naar de stand van 1 januari 2006 - door 3 landen bekrachtigd. Dit zijn Albanië, El Salvador en Finland.

II. Standpunt ten aanzien van bekrachtiging

Bij haar standpuntbepaling heeft de regering de overwegingen voor de bekrachtiging van verdragen, zoals die zijn uiteengezet in de brief van 8 mei 1995 van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan de Tweede Kamer naar aanleiding van de motie van het lid Van Middelkoop (Tweede Kamer, vergaderjaar 1994-1995, 23 900 XV, nr. 44, p. 8), in acht genomen. Ten aanzien van de bedoelde overwegingen dient het volgende te worden opgemerkt.

De Nederlandse regering is tot het standpunt gekomen om het Protocol niet te bekrachtigen.

Belangrijkste argument hiervoor is dat bekrachtiging van dit Protocol zou moeten leiden tot enkele aanpassingen in de Arbowetgeving. Deze aanpassingen zijn met name noodzakelijk ter implementatie van de bepalingen met betrekking tot melding en registratie van arbeidsongevallen en beroepsziekten door werkgevers en deze aanpassingen hebben aanvullende administratieve verplichtingen voor bedrijven tot gevolg. Dit is in strijd met de politieke- en beleidslijn die is ingezet om te dereguleren en de administratieve lasten voor bedrijven te verminderen. Overigens is de regering er daarbij van uit gegaan dat de zinsnede "as appropriate" in de artikelen 2, 3, 4 en 6 van het Protocol voldoende ruimte biedt om af te zien van het regelen van de registratie en melding van gevaarlijke gebeurtenissen, ongevallen tijdens woon-werkverkeer en vermoede beroepsziekten. Indien deze gegevens wel opgenomen zouden moeten worden in registraties zou dit ook tot extra aanvullende administratieve lasten en kosten leiden.

De Nederlandse regering acht niet-bekrachtiging van het Protocol niet bezwaarlijk, hoewel Nederland het Verdrag waarop het Protocol gebaseerd is wel heeft bekrachtigd. Het Protocol bevat namelijk een gedetailleerde uitwerking van artikel 11, onderdelen c en e, van het

Verdrag. De onderdelen c en e van dit Verdrag zijn zeer globaal geformuleerd en Nederland kan daarom eenvoudig aan die onderdelen voldoen. Dit ligt anders met de gedetailleerde uitwerkingen van het Protocol.

In het bijzonder heeft de regering het volgende overwogen.

Artikel 1 en 2b van het Protocol

Artikel 1 geeft aan dat het Protocol geldt voor arbeidsongevallen met “fatal en non-fatal injury”. Aan “non-fatal” arbeidsongevallen wordt verder geen invulling gegeven voor wat betreft de minimale verzuimduur, maar aangenomen mag worden dat bij de Europese standaard wordt aangesloten. Dit zou betekenen dat “non-fatal” die arbeidsongevallen zijn die leiden tot drie dagen verzuim of meer (maar niet tot de dood).

In Nederland dient de werkgever wel, zoals het Protocol in artikel 2b voorschrijft, arbeidsongevallen te melden bij de Arbeidsinspectie. Dit beperkt zich echter tot de dodelijke arbeidsongevallen en ongevallen die hebben geleid tot ziekenhuisopname (binnen 24 uur) of blijvend letsel. Hierbij is dus geen koppeling met verzuimduur waardoor niet aan artikel 2b wordt voldaan.

Artikel 3 a (i) van het Protocol

Dit artikel verplicht de lidstaten vereisten en procedures vast te stellen die de verantwoordelijkheid van een werkgever om arbeidsongevallen en beroepsziekten te registreren regelen. In de Arbowet is wel een verplichting opgenomen tot het melden van beroepsziekten, maar die rust rechtstreeks op de bedrijfsarts of arbodienst. Melding van beroepsziekten vindt plaats door een bedrijfsarts of arbodienst aan het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten (NCvB). In de praktijk houdt de bedrijfsarts of de arbodienst zelf de records bij van de cases van beroepsziekten die hij is tegengekomen. Dit valt in Nederland onder het medisch geheim. De werkgever is verplicht om voor deskundige ondersteuning (bedrijfsarts of arbodienst) een contract af te sluiten. Op die manier is de verantwoordelijkheid van de werkgever voor de registratie en melding van beroepsziekten impliciet wel geregeld, maar is de directe verantwoordelijkheid van de werkgever niet vastgelegd. Nederland voldoet daarmee wel aan de geest van het Protocol maar niet aan de letter.

Artikel 3 a (ii) van het Protocol

Deze bepaling schrijft voor dat lidstaten vereisten en procedures vaststellen die de verantwoordelijkheid van een werkgever regelen om toepasselijke informatie aan werknemers en hun vertegenwoordigers te verstrekken over het registratiesysteem van arbeidsongevallen en beroepsziekten. In Nederland is dit voor arbeidsongevallen via de registratie van arbeidsongevallen in de risico-inventarisatie en -evaluatie wel geregeld, maar bestaat geen expliciete verplichting om informatie aan de werknemers en de werknemersvertegenwoordiging te verstrekken over het systeem van registratie van beroepsziekten. Aan dit artikel kan dus niet worden voldaan.

Artikel 3 a (iii) van het Protocol

Dit artikel bepaalt dat de procedures de verantwoordelijkheid van de werkgever moeten aangeven om de records te gebruiken voor preventieve maatregelen. In Nederland vormen de vastlegging en melding van beroepsziekten door de bedrijfsarts wel aanleiding voor preventie, maar er is geen expliciete verantwoordelijkheid van de werkgever in deze vastgelegd. Vanwege het medisch geheim acht de Nederlandse regering dat ook onwenselijk.

Artikel 3 c van het Protocol bepaalt dat in de procedures (ergens) moet zijn vastgelegd hoe lang de informatie moet worden bewaard. Voor ongevallen is dit in Nederland niet geregeld. Het zou een extra administratieve last zijn om dit wel te regelen.

Artikel 4 a (ii) van het Protocol bepaalt dat werknemers en hun vertegenwoordigers moeten worden geïnformeerd over de gemelde arbeidsongevallen en beroepsziekten. Voor arbeidsongevallen is dit in Nederland geregeld door opname van de ongevallenregistratie in de risico-inventarisatie en -evaluatie en een specifieke verplichting tot melding aan de werknemersvertegenwoordiging. Voor beroepsziekten is dit echter niet geregeld.

Artikel 5 a van het Protocol

Dit artikel bepaalt dat melding in ieder geval data over onderneming, vestiging en werkgever moet verschaffen. In Nederland worden, voor beroepsziekten, geen tot individuele werkgever herleidbare gegevens vermeld (alleen de bedrijfstak wordt aangegeven). Daar is bewust voor gekozen om ondermelding tegen te gaan.

Gelet op het voorgaande is de Nederlandse regering van mening dat niet tot bekrachtiging van het Protocol van 2002 bij Verdrag nr. 155 moet worden overgegaan.

III. Consultatie sociale partners

Ingevolge het op 21 juni 1976 te Genève totstandgekomen Verdrag Tripartiete Raadpleging (internationale arbeidsnormen), 1976 (Verdrag nr. 144; Trb. 1976, 177) worden de meest representatieve organisaties van werkgevers en van werknemers onder andere geconsulteerd over voornemens tot bekrachtiging van verdragen. Daartoe werd de tekst van een concept van deze brief voorgelegd aan de Vereniging VNO-NCW (VNO-NCW), de Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV), het Christelijk Nationaal Vakverbond (CNV) en de Vakcentrale voor middengroepen en hoger personeel (MHP).

In een gezamenlijke reactie laten FNV, CNV en MHP weten bekrachtiging van het Protocol door Nederland zeer wenselijk te vinden. Naar de mening van de vakbonden voldoet Nederland grotendeels al aan de bepalingen van het Protocol. Daar waar het nog niet voldoet, zou het kabinet het vigerende beleid op dit punt in heroverweging moeten nemen.

Verder wijzen zij er op dat de Nederlandse regering tot de voorstellers behoorde voor aanneming van het Protocol tijdens de IAC van de IAO. Hieruit wordt afgeleid dat de regering de aanleiding tot en het doel van het Protocol onderschrijft, en dat bekrachtiging daarvan in de rede ligt.

De regering merkt op dat het stemmen voor aanneming van een instrument tijdens een zitting van de IAC van de IAO moet worden onderscheiden van de bekrachtiging van dat instrument door de Nederlandse regering. Bij het stemmen tijdens de Conferentie spelen andere overwegingen dan bij het bepalen van een nationaal standpunt ten aanzien van bekrachtiging van een verdrag. In het algemeen kan worden vastgesteld dat IAO-verdragen niet uitsluitend vanuit Nederlands belang gezien moeten worden. Maatgevend voor het Nederlandse standpunt tijdens onderhandelingen over de totstandkoming van een IAO-verdrag is het belang van het totstandkomen van dat verdrag voor de internationale dimensie, dat wil zeggen of op een bepaald terrein mondiale normstelling nodig of gewenst is en zo ja op welk minimumniveau dit zou moeten liggen. Ook het Statuut van de IAO onderscheidt het stemmen voor een instrument tijdens de Conferentie duidelijk van de nationale standpuntbepaling en de verplichting dit standpunt binnen een bepaalde termijn aan de IAO

voor te leggen. Voor een nadere toelichting op de uitgangspunten bij onderhandeling en de criteria die de Nederlandse regering hanteert voor bekrachtiging van een verdrag wordt verwezen naar de brief aan de Tweede Kamer van 8 mei 1995 naar aanleiding van de motie Van Middelkoop (TK 1994-95, 23 900 XV, nr. 44). Zie hiervoor ook onder II – Standpunt ten aanzien van bekrachtiging – van deze Bijlage.

FNV, CNV en MHP voeren voorts aan dat de huidige Nederlandse situatie wel voldoet aan de verplichtingen van het Protocol. De vakbeweging meent dat wel voldaan wordt aan artikel 3 en 4 van het Protocol, omdat er via het systeem van bedrijfsarts en arbodienst regelingen zijn getroffen voor het registreren van gegevens over arbeidsongevallen en beroepsziekten. De regering merkt op dat de redenering wellicht op zou kunnen gaan voor arbeidsongevallen, maar dat ten aanzien van beroepsziekten dergelijke (expliciete) wettelijke verplichtingen niet bestaan. Om deze verplichtingen wel ondubbelzinnig te regelen dient de wet aangepast c.q. aangevuld te worden.

Ook voeren FNV, CNV en MHP aan dat daar waar de Nederlandse situatie nog niet in overeenstemming is met het Protocol (artikel 5a), het kabinet het vigerende beleid in heroverweging zou moeten nemen. De regering is niet voornemens het beleid te wijzigen, omdat dat naar verwachting tot hogere administratieve lasten en tot kwalitatief slechtere gegevensverzameling zou leiden.

Werkgeversvereniging VNO-NCW laat weten het voorgenomen standpunt van de regering om het Protocol niet te bekrachtigen, te steunen. Hiertoe wordt onder meer aangevoerd dat bekrachtiging van het Protocol tot een verzwaring van de administratieve lasten voor het bedrijfsleven leidt en dat dit in strijd is met het streven van de Nederlandse regering tot vermindering van die administratieve lastendruk. Tevens wordt aangevoerd dat de uitwerking van het verdrag die in onderhavig Protocol plaatsvindt tot een mismatch met de Nederlandse wetgeving leidt. De keuze om registratie van medische gegevens niet onder de verantwoordelijkheid van een werkgever te brengen is een bewuste en juiste keuze geweest. Werkgevers zijn geen medische deskundigen en medische gegevens zijn bovendien beschermd.

IV. Koninkrijkspositie

De regeringen van Aruba en van de Nederlandse Antillen achten het niet wenselijk het Protocol te bekrachtigen. Reden hiervoor is dat het Protocol een uitwerking is van een aantal bepalingen van Verdrag nr. 155 en dit verdrag niet voor Aruba en de Nederlandse Antillen geldt.

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

(mr. A.J. de Geus)